

RESOCIALIZAČNÝ PROGRAM CENTRA

Nádej - Reménység, n.o.
Centrum s resocializačným programom

Článok I.

Identifikácia centra

- 1.1. Názov: Nádej - Reménység, n.o.
Adresa: Hlavná 196, 946 21 Veľké Kosihy
Telefón: 035 / 77 97 150, 0905 140 037
E-mail: nadej@resocializacia.sk
Web: www.resocializacia.sk
Riaditeľ: Mgr. Kálmán Szócs (zodpovedný zástupca)
- 1.2. Miestom vykonávania opatrení je Hlavná 196, 946 21 Veľké Kosihy, SR.
- 1.3. Centrum je zariadenie zriadené na účel vykonávania resocializačného programu na podporu sociálneho začlenenia plnoletých fyzických osôb s látkovou a nelátkovou závislosťou.
- 1.4. Centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou.

Článok II.

Cieľová skupina

- 2.1. Cieľovou skupinou centra sú muži závislí od alkoholu, drog, patologického hráčstva a virtuálneho sveta vo vekovej kategórii od 18 do 55 rokov.
- 2.2. Ľudia s látkovou a nelátkovou závislosťou trpia progresívnou duševnou chorobou. Majú narušené rodinné a medziľudské vzťahy, ich zdravotný, psychický a sociálny stav je značne poškodený. Vo viacerých prípadoch sú to ľudia so zníženou pracovnou schopnosťou, častokrát nezamestnaní alebo bez kvalifikácie. Sledujeme, že ľudia obracajúci sa na nás kombinujú psychotropné látky s alkoholom (prípadne aj s liekmi), navyše aj s nelátkovými závislosťami ako hazardné hry alebo virtuálny svet. Veríme, že aktívnou spoluprácou na resocializácii v liečebnom prostredí dokážu žiť triezvy a plnohodnotný život.
- 2.3. Druhotnou cieľovou skupinou sú rodinní príslušníci závislých, ktorým sa venujeme formou skupinovej terapie a individuálneho poradenstva.

Článok III.

Podmienky prijatia do centra

- 3.1. Centrum funguje na báze dobrovoľnosti.
- 3.2. Prijatie do centra je možné na základe nasledovných dokumentov:
 - a) vyplnený formulár „Žiadosť a údaje“ (príloha č. 1) – druhú časť formulára vyplní všeobecný lekár žiadateľa
 - b) odporúčanie lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria,
 - c) odporúčanie orgánu Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK) - sociálneho kurátora na miestne príslušnom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.
- 3.3. Centrum nevie prijať rodiča (závislého) s dieťaťom a klienta s imunodeficienciou.
- 3.4. O prijatí rozhodne riaditeľ centra po osobnom pohovore so žiadateľom (prípadne jeho opatrovníkom) a príbuzným(i).
- 3.5. Na prijímacom pohovore
 - a) žiadateľ a jeho príbuzní sú oboznámení s resocializačným programom centra,
 - b) žiadateľ vyplní formulár „Príprava žiadateľa na osobný pohovor“ (príloha č. 2),
 - c) dohodne sa o forme financovania, o vzájomnej spolupráci a o aktívnej účasti obyvateľa a príbuzných na resocializačnom programe.
 - d) podpísom „Dohody o vykonávaní resocializačného programu“ sa žiadateľ stane členom komunity a vstupuje do procesu riešenia svojej závislosti.

Článok IV.

Ukončenie vykonávania opatrení v centre

- 4.1. *Ukončenie dobrovoľným odchodom*
 - a) do domáceho prostredia po zvládnutí resocializačného programu,
 - b) do iného chráneného prostredia po skončení resocializačného programu,
 - c) pred dokončením resocializačného programu (vo fáze I, II, III) – klient v tomto prípade je povinný svoje rozhodnutie oznámiť riaditeľovi centra a súčasne aj rodinným príslušníkom.

4.2. *Premiestnením do iného zariadenia*

- a) V prípade klienta, ktorého aktuálny zdravotný stav (telesný, duševný) na základe lekárskeho odporúčania nezodpovedá tunajším podmienkam a jeho stav vyžaduje zvýšenú starostlivosť, ktorú zariadenie nie je schopné zaistiť.
- b) Počas liečby v zdravotníckom zariadení klient ostáva členom komunity - je vedený v evidencii - a po skončení liečby na základe lekárskeho odporúčania s vedomím klienta a jeho rodiny jeho resocializačný proces bude prehodnotený: uzavretý alebo pokračovaný. V prípade pokračovania vykonávanie resocializačného programu môže byť predĺžené o dobu hospitalizácie.

4.3. *Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre*

a) *keď klient nespolupracuje*

Zamestnania s resocializačným účinkom prebiehajú s každodennou pravidelnosťou. Ich priebeh určuje vedenie centra pri prekonzultovaní s komunitou. Aktívna účasť na pravidelných programoch komunity je od každého klienta očakávaná, je pre každého povinná! Aktívnou účasťou na svojej resocializácii dostávajú v komunite trávené dni pre človeka zmysel a jeho život cieľ. Klient prejavuje nespoluprácu, keď opakovane odmieta účasť na aktivitách resocializačného programu a tým škodí kohézii celej komunity.

b) *keď je klient agresívny*

Agresívna forma chovania je neprijateľná ani vo forme hádok, nadávok, vyhrážok, krikov a pod. Obyvatelia CDR sa nemôžu správať agresívne ani sami k sebe, voči ostatným, ani voči terapeutom. Ak sa tak stane, môže nastať okamžité vylúčenie z komunity. Toto pravidlo platí aj na všetky deštruktívne chovania sa, ktoré by ohrozovali liečebnú atmosféru komunity. Nie je dovolená žiadna forma chovania sa, ktorá nie je v súlade s verejnou morálkou a uráža ostatných. Spolupáchatelstvo, krytie a ľahostajnosť škodia terapeutickému prostrediu.

c) *po recidíve, keď klient nie je schopný nápravy*

Spoločným cieľom CDR a motivovaných klientov je dosiahnuť a žiť čistý, plnohodnotný život. Preto doniesť alebo si dať doniesť do centra alkohol, narkotiká, prípadne lieky (výnimkou sú tie, ktoré predpísal lekár) je prísne zakázané. Úcta k čistému prostrediu je od každého klienta očakávaná.

d) keď klient fajčí v obytných priestoroch

V obytných priestoroch – na izbách, v spoločenských miestnostiach atď. – je fajčenie prísne zakázané. Fajčiť sa môže iba na vyhradenom mieste, po večierke sa fajčiť nemôže (v období nočného klľudu od 22:00 do 06:00).

Článok V.

Priestory centra

- 5.1. Resocializačný program sa vykonáva v 1 skupine, celkový počet miest v centre je 15 – v jednej budove.
- 5.2. Celý areál centra sa rozprestiera na 2,7 ha pozemku, na ktorom sa nachádza samotné centrum s resocializačným programom, kaplnka, viacúčelová športová hala, vonkajšie športové ihrisko, altánky, dielne, hospodárske budovy pre zvieratá a na skladovanie, ďalej domov na polceste. V príjemnom, tichom prostredí sa nachádza park s jazierkom a veľa stromov. Značnú ďalšiu jeho časť užívame ako záhradu na pestovanie ovocia a zeleniny. So svojimi klientmi plynule robíme na tom, aby sa naše okolie stalo krásnym a užitočným pre celú komunitu.
- 5.3. Na prízemí centra je spoločná jedáleň pre klientov a zamestnancov zariadenia s veľkou spoločenskou miestnosťou (konferenčné stoly, stoličky, TV prijímač) sa nachádzajú na prízemí, sú pekne a esteticky upravené s bezbariérovým prístupom. Na prízemí sa ďalej nachádzajú: kuchyňa, pracovne (pre biele a farebné prádlo), kancelárske priestory, kotoľňa, sociálne zariadenia (WC ženy, WC muži). Kancelárske priestory (2 miestnosti) umožňujú odborným pracovníkom dostatok miesta na vykonávanie ich práce a kaplnka v areáli centra ponúka tiež vhodné okolnosti pre osobné rozhovory.
- 5.4. Na poschodí dvojpodlažnej budovy sa nachádza 8 dvojlôžkových izieb s vlastným hygienickým zariadením (sprchovací kút, WC, umývadlo). Izby sú vkusne zariadené a zároveň s prihliadnutím, aby boli vytvorené a zachované pre každého klienta podmienky súkromia. Každý má vlastnú skriňu pre svoje šaty, posteľ, nočný stolík, písací stôl so stoličkou. Klienti majú navyše možnosť priniesť si z domu obľúbené predmety či drobné kusy nábytku po vzájomnej dohode s riaditeľom. Malá kuchynka je vybavená kuchynskou linkou s drezom, chladničkou a rýchlovarnou kanvicou.

- 5.5. Na poschodí sa ďalej nachádza služobná miestnosť s vlastným hygienickým zariadením. Izba je zariadená skriňou na šaty, kreslami, písacím stolom so stoličkou, posteľou s nočným stolíkom, počítačom, ktoré zaisťujú psychológovi, sociálnemu pracovníkovi podmienky na vykonávanie ich práce a na zachovanie podmienok súkromia.
- 5.6. Kontakty s rodinou sa dejú pravidelne za účelom poskytovania aktuálnych informácií, alebo za účelom poradenstva. Sú organizované pre nich skupiny raz mesačne. Spoločenská miestnosť dáva dostatok miesta pre skupinové sedenia s rodinnými príslušníkmi a sociálne zariadenia (WC ženy, WC muži) na prízemí zabezpečujú pre nich možnosť potrebnej osobnej hygieny.

Článok VI.

Odborný tím centra

- 6.1. Odborný tím zamestnancov centra tvoria:
- a) sociálny pracovník (ukončené vzdelanie: diplomovaný právnik), podľa § 45 ods. 1 písm. a) Zákona č. 219/2014 Z.z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny
 - b) psychológ (ukončené vzdelanie: diplomovaný psychológ).
- 6.2. Starostlivosť v skupine zabezpečuje 5 zamestnancov:
- a) aspoň 2 zamestnanci s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa v odbore sociálna práca, psychológia alebo pedagogika.
 - b) ostatní zamestnanci najmenej s úplným stredným vzdelaním (všeobecné či odborné) alebo vysokoškolským vzdelaním 1. stupňa.

Článok VII.

Oboznámenie klientov a rodín s resocializačným programom

- 7.1. Resocializačný program centra je dostupný
- a) na webovej stránke centra (www.resocializacia.sk),
 - b) v kancelárii riaditeľa, v miestnosti službukonajúceho odborníka, ďalej na nástenke v spoločenskej miestnosti centra v papierovej podobe.

- 7.2. Pri prvokontakte – na základe telefonického, elektronického popr. písomného alebo osobného kontaktu ponúkame záujemcom, aby sa oboznámili s našim resocializačným programom. Dohodneme sa na čase a dátume informačného pohovoru.

Informačný pohovor (cca 1 hodina) vedie riaditeľ CDR alebo ním poverená osoba. V rámci informačného pohovoru dávame záujemcom priestor, aby hovorili o svojich problémoch. Zároveň spoločne určíme dátum a čas prijímacieho pohovoru a informujeme o vybavení a vyplnení potrebných dokladov k vstupu do resocializačného procesu. Po získaní potrebných informácií z oboch strán vypracujeme individuálny resocializačný plán klienta a podpíšeme dohodu o vykonávaní resocializačného programu. Po prijatí do centra, službukonajúci zamestnanec zavedie obyvateľa na jeho izbu a oboznámi ho s celým priestorom.

Článok VIII.

Odborné metódy práce

Cieľom odborných metód prác resocializačného programu je, aby klient dokázal urobiť svoje vlastné rozhodnutie a stal sa schopným na odbúranie starého závislého života, zároveň aj na vybudovanie nového (čistého); osvojil si nové kompetencie a schopnosti a to prijatím svojej aktuálnej zodpovednosti.

- 8.1. *Sociálna práca, sociálna rehabilitácia* (v I. a v II. fáze, podľa potreby aj v III. fáze)
- posilňovanie návykov sebaobsluhy, podpora samostatnosti pri stravovaní, v osobnej hygiene, v hygiene okolia, v upratovaní, v žehlení, v praní, atď.
 - rozvoj a nácvik zručnosti
 - sociálna komunikácia: rozvoj reči, slovnej zásoby
 - sociálne vzťahy a pravidlá správania – s pomocou psychosociálnych cvičení
 - orientácia v bežných životných situáciách: nákupy, vybavovanie jednoduchých životných a úradných záležitostí, atď.
- 8.2. *Špeciálne sociálne poradenstvo* (v I., v II. aj v III. fáze, pred aj po resocializácii)
- spolupráca s rodinou (príp. s opatrovníkom v prípade ak je klient obmedzený spôsobilosti na právne úkony), konzultácie, poradenstvo podľa potreby, osobný pohovor min. 1x mesačne, plynulý telefonický kontakt

- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov
- osobný a telefonický kontakt so záujemcom, prvokontakt

Sociálne poradenstvo pomáha klientom aj rodinným príslušníkom, ako prekonať rôzne prekážky, odolávať pokušeniam, aby klient neprepadol recidíve; pomáha adaptovať sa na nové životné podmienky a učiť sa novému spôsobu života. Aby tieto ciele boli dosiahnuteľné, zaisťujeme pre klientov 1,5 hodinové zamestnanie mesačne s témou praktických právnych poznatkov.

8.3. *Aplikované metódy sociálnej práce* (v I., v II. aj v III. fáze)

Skupinové sedenia s cieľom:

- sebapoznávania
- sebabudovania osobnosti
- riešenia konfliktov
- budovania cesty triezvosti (12 krokov AA, NA)
- osobného ohodnotenia
- aplikácie literárnych diel
- oboznámenia sa so spirituálnymi hodnotami

Skupina sebapoznávacia a sebabudovania osobnosti, skupina riešenia konfliktov a osobné ohodnotenie spustia v jedincoch, ktorí sú rozvíjateľní, proces učenia sa na úrovni rozumu, citov a správania, ktorý môže viesť k pozitívnym zmenám (napríklad lepšie vytváranie vzťahov, rast identity, zlepšenie schopnosti riešiť problémy, atď.).

Ciele:

- uvedomenie si svojej závislosti
- zmapovanie osobností členov skupiny
- posilňovanie existujúcich hodnôt, analýza nedostatkov a problematických oblastí
- vzrast sebadôvery, znižovanie pocitov neistoty
- určenie rastu, zmeny
- uvedomenie a zdôrazňovanie si silných stránok posilňuje sebamenežovanie
- vznik pocitu zodpovednosti.

Metódy:

- dávame možnosť na individuálne predstavenie sa
- spojenie teórie a praxe
- situačné hry, cvičenia
- analýza vlastnej osobnosti, odkrytie silných a slabých stránok
- rozoberanie filmu, románu, súvisiaceho s témou.

Úlohou spirituálnej skupiny / hagioterapie je predovšetkým spoznanie nových, duševných hodnôt, neskôršie aj ich naplnenie a zabudovanie do osobnosti. Aplikácia literárnych diel sa praktizuje prečítaním vhodnej literatúry – románov, poviedok, básní, životopisov –, dokonca aj biblického textu. Ich cieľom je uľahčiť klientom pochopiť situácie, ktoré sú pre nich náročné a dať im možnosť na vyjadrenie svojich citov, ktoré sa k týmto situáciám viažu.

Ciele:

- spoznanie spirituálnych hodnôt a naplnenie spirituálnych potrieb
- klient nájde zmysel a cieľ života
- zborenie zábran klienta
- integrovanie odmietnutých častí osobnosti
- riešenie vnútorných konfliktov
- otvorenie priestoru pre pokračovanie uviaznutého vývoja osobnosti
- hlbšie prežívanie interpersonálneho života
- zrelšie znovazapojenie sa do úloh života
- zvládnutie spirituálnej krízy klienta.

Metódy:

- počúvanie hudby
- spoločné prejednanie témy
- spôsob presadenia ponaučení do skutočnosti
- situačné hry
- rozbor vlastnej osobnosti, odkrytie silných a slabých stránok
- vytvorenie správneho sebahodnotenia na základe spätnej väzby
- spoločný zážitok k posilneniu sociálnych kompetencií.

8.4. *Kreatívna výchova a nácvik pracovných zručností* (v I., v II. aj v III. fáze)

Formou estetických a kreatívnych zamestnaní, ktoré nenesú produktívne znaky, pomáhame pri získavaní a zvyšovaní pracovnej aktivity.

Zamestnania bez produktívnych znakov – hlavne v prvých mesiacoch resocializácie – rozvíjajú všeobecné a špeciálne schopnosti klientov. Ak sa niečomu venujem, má to význam. Zo strany prostredia je dôležité uznanie. Pomáha klientom spracovať pocit menejcennosti. Získané skúsenosti neskoršie nielenže obohacujú život jednotlivca, ale stávajú sa aj cennou skúsenosťou, dokonca zručnosťou aj v práci, napr. obrábanie dreva, kovu, príprava menších ozdobných predmetov, atď.

Nácvik pracovných zručností a k nemu patriace hodnoty (sebaúcta, zodpovednosť, ekologický cit) hrajú významnú úlohu v dlhodobom procese rehabilitácie a resocializácie. Centrum zabezpečuje v rámci kreatívnej a pracovnej výchovy ochranné pomôcky a poučenie o pravidlách bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pričom klient je povinný používať ochranné pomôcky a dodržiavať pravidlá BOZP.

8.5. *Zapájanie klientov do zabezpečovania chodu centra*

Používané metódy, techniky, postupy a vôbec celá starostlivosť smeruje k tomu, aby klient neostal len pasívnym prijímateľom, ale sa stal aktívnym účastníkom vlastnej rehabilitácie a resocializácie. Závislého človeka, keď nás požiada o pomoc, sa snažíme presvedčiť, aby si uvedomil svoju znevýhodnenú sociálnu situáciu. Napriek tejto jeho situácii ho pozývame, aby aktívne spolupracoval na jej riešení.

Klienti u nás dostávajú prácu už od prvého dňa po vstupe do komunity. Učíme ich postarať sa o poriadok okolo seba, v dome, v areáli, postarať sa o záhradu, o kuchyňu atď. Učíme ich plynulému vykonávaniu práce, uznávaniu pracoviska a spolupracovníkov. Zamieriava sa na prijatie zodpovednosti. Komunita totiž postupne deleguje viacej a viacej zodpovednosti na klienta. Túto delegovanú zodpovednosť potom kontroluje a sleduje. Rastúca zodpovednosť má svoju váhu. Klient si musí zvážiť čo urobí a čo neurobí.

Článok IX.

Fázy resocializačného programu

9.1. Resocializačný program centra je rozdelený na 3 fázy:

1. fáza (prvých 3 - 6 mesiacov)

Resocializačný proces začína s adaptáciou na pomery komunity. Resocializant je zaradený do jednoduchých prác (upratovanie, záhrada) na základe jeho zdravotného stavu. Zúčastňuje sa na komunitných posedeniach. V tomto období nemôže opustiť areál bez dozoru, kontakty s rodinou sú minimalizované. Ak je klient rozvíjateľný, osvojí si normy spoločnosti, prijíma seba aj ostatných, prijme užitočnú radu od iných. *Kritériom prechodu z 1. do 2. fázy je osvojenie nasledovných kompetencií: uznanie svojej závislosti, schopnosť žiadať o pomoc a prijímať ju, úprimná komunikácia, vlastná motivácia a aktívna spolupráca na svojej resocializácii.*

2. fáza (do konca 12. mesiaca)

Klient sa stáva sa aktívnym členom komunity: jeho výkonnosť sa fyzicky aj psychicky vyvíja. Na skupinových sedeniach alebo individuálnych rozhovoroch dokáže vyjadriť svoje pocity. Klient už vykonáva aj zložitejšie práce v rámci nácviku pracovných zručností, začne brať za svoju prácu zodpovednosť a vie sa orientovať na danú úlohu. Začína kontakt s rodinou a môže ju navštevovať. Klient začína brať zodpovednosť aj za svoje slová, činy a za ostatných. *Kritériom prechodu z 2. do 3. fázy je osvojenie si nasledovných kompetencií: schopnosť pracovať v skupine, konštruktívne zmýšľanie a postoj, zdravé sebaopoznávanie a postupné zabudovanie zodpovednosti.*

3. fáza (do konca 18. mesiaca)

Klient sa stáva schopným pracovať sústavne a zodpovedne, zvláda aj zložitejšie práce. Na posedeniach komunity je aktívny, vie brať aj dávať. Konfliktne situácie dokáže riešiť. Začína samostatne fungovať – rieši svoje sociálne pomery, vzťahy. Klient nájde cieľ a význam života, stane sa odolným voči škodlivým názorom a vplyvom iných, lichotením sa nenechá ovplyvňovať a z kritiky sa nezrúti. Klient je podporený, aby sa nebál ťažkostí, aby sa nezľakol skutočnosti, aby našiel riešenie na problémy. Antisociálne správanie sa preformuje na prosociálne, klient sa stane schopným aj na vytvorenie hlbšieho vzťahu. Cieľom 3. fázy je, aby sa klient stal schopným získať vedomosti generalizovať v každodennom živote.

9.2. Pripravenosť klienta na prechod do nasledujúcej fázy zistíme na základe spätnej väzby komunity, vrátane odborných zamestnancov a zodpovedných klientov.

	Cieľ, čo plánujem dosiahnuť	Kritériá prechodu medzi jednotlivými fázami; kompetencie, schopnosti, ukazovatele
I. f á z a	trvanie: prvých 3 až 6 mesiacov	
	1. zdravá komunikácia: úprimnosť 2. aktívna účasť, vlastná motivácia	1. uznanie závislosti 2. uznanie bezmocnosti 3. schopnosť žiadať o pomoc 4. schopnosť prijať pomoc
II. f á z a	trvanie: do konca prvého roka	
	1. aktívna účasť a) schopnosť pracovať v skupine b) posilnenie autonómie	1. objektivita (myslenie, pocity, správanie) 2. empatia (rozvíjanie pozornosti a sústredenia sa) 3. vzájomná pomoc, povzbudenie druhého 4. pozitívne myslenie 1. schopnosť sebayjadrenia 2. schopnosť tvorby a realizovania samostatných a konštruktívnych myšlienok 3. zdravé sebaopoznanie
III. f á z a	trvanie: od 13. do 18. mesiaca	
	1. zdravá sebadôvera 2. prijatie a posilnenie zodpovednosti 3. riešenie a spracovanie konfliktov	1. schopnosť riešiť problémy a urobiť rozhodnutia 2. rozvíjanie sa v učení a vo výkonnosti 3. čínorodosť 4. zážitok z úspechu 1. dôslednosť 2. kreativita 3. iniciatívnosť 4. flexibilita 1. schopnosť spracovania úspechov a neúspechov 2. uvoľnenie konfliktov

Článok X.

Denný režim centra

10.1. Štandardný denný režim centra vyzerá nasledovne:

06:30	Budíček
06:45 – 06:55	Rozcvička
07:00 – 07:15	Raňajky
07:20 – 07:55	Upratovanie na izbách / Rajóny
08:00 – 09:30	Ranná komunita, rozdelenie prác
09:30 – 10:00	Desiata, káva
10:00 – 12:00	Nácvik pracovných zručností
12:30 – 13:00	Obed
13:00 – 14:00	Osobné voľno, relax
14:00 – 16:30	Nácvik pracovných zručností
17:00 – 18:30	Skupinové sedenie
18:45 – 19:00	Večera
19:00 – 22:00	Kultúrny, náboženský a športový program
22:00	Večierka

10.2. Výnimku tvoria sobota a nedeľa. V sobotu je budíček o 7.30 hod., raňajky o 8.00 hod. V nedeľu je budíček o 8.00 hod., raňajky o 8.30 hod. V sobotu do obeda sa robí veľké upratovanie areálu. V nedeľu po upratovaní izieb a spoločných miestností je kultúrny, náboženský a športový program.

10.3. V štandardnom dennom režime môže byť zmena na určitú dobu závisiac od ročných období po predošlom dohodnutí na veľkej komunite.

Článok XI.

Individuálny resocializačný plán

Individuálny resocializačný plán (ďalej len „IRP“) je komplexný plán podľa potrieb klienta, v ktorom sú zahrnuté všetky oblasti života: rozvoj samostatnosti, rozvoj schopností, vedúce k jeho spokojnosti, spolužitia v jeho prostredí (inklúzii), umožňujú mu viesť samostatný život a smerujú k vyššej kvalite života. Z hľadiska aktivity klienta, odborníkov a rodiny ide o tímovú spoluprácu smerujúcu k dosiahnutiu vytýčeného cieľa.

11.1. *Tvorba IRP prebieha nasledovným spôsobom:*

V rámci prijímacieho pohovoru zachycuje riaditeľ alebo sociálny pracovník životnú anamnézu klienta (pohovor v trvaní cca 1 hodiny), vrátane informácií sociálneho charakteru, týkajúcich sa rodinného života, pracovnej a záujmovej stránky a abúzy. Na základe získaných informácií, odporúčania psychiatra a odporúčania sociálneho kurátora vypracuje riaditeľ spolu so sociálnym pracovníkom individuálny resocializačný plán klienta, čo tvorí neoddeliteľnú súčasť dohody o vykonávaní resocializačného programu.

11.2. *Základná štruktúra IRP (príloha č. 3):*

- a) Úvodná časť, ktorá obsahuje osobné údaje, diagnózu, príp. lieky klienta, osobu odborníka, ktorý IRP vypracoval a obdobie, na ktorú je IRP vypracovaná,
- b) Základná anamnéza klienta, vrátane osobnej anamnézy, rodinnej anamnézy, popisu problému (abúzy) a subjektívneho názoru klienta,
- c) Napredovanie klienta v resocializácii (v I. fáze nerelevantné),
- d) Podporný tím klienta, vrátane odborníkov aj neformálnych vzťahov,
- e) Stanovenie dlhodobých a krátkodobých cieľov resocializačného procesu,
- f) Stručný opis odborných metód práce,
- g) Vyhlásenie a podpis klienta.

11.3. *Vyhodnocovanie IRP:*

- a) Vlastné (klientove): vedie sociálny pracovník – s týždennou pravidelnosťou (sebahodnotenie, tvorba vlastného rozvojového plánu – príloha č. 4).
- b) Odborné: uskutočňuje sociálny pracovník v spolupráci s ďalšími odborníkmi tímu, s mesačnou pravidelnosťou, podľa bodov tlačiva (príloha č. 5), ktorá odzrkadľuje základnú štruktúru IRP.

11.4. Prehodnotenie, realizované sociálnym pracovníkom v spolupráci s ďalšími odborníkmi tímu, sa deje podľa rozvoja klienta a z hľadiska zmeny fázy resocializácie.

11.5. *Spolupráca s psychológom*

Psychológ zostaví vo vstupnom období psychologickú anamnézu klienta. Na základe testov a osobných pohovorov dáva psychológ odporúčania odbornému tímu na ďalší spôsob práce s klientom. Na konci resocializačného procesu vypracuje záverečné psychologické hodnotenie.

11.6. *Spolupráca so sociálnym kurátorom*

Po obdržaní odporúčania orgánu SPODaSK sú zapracované jeho návrhy a požiadavky do IRP klienta. Postup klienta v programe je so sociálnym kurátorom prekonzultované v intervaloch s ním dohodnutých.

Článok XII.

Záujmová činnosť v centre

12.1. V centre sú vytvorené podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavenie náboženského vyznania a viery.

12.2. *Voľnočasové aktivity*

Voľnočasové aktivity vychádzajú zo záujmov a potrieb obyvateľov. Personál sa snaží vytvoriť prirodzenú atmosféru, dobré ovzdušie. Obľúbené sú športové aktivity, kultúrne programy, spoločenské hry, spoločné výlety.

Možnosti na využívanie voľného času:

- knižnica – je voľne prístupná,
- spoločenské hry – sú voľne prístupné v spoločenskej miestnosti,
- televízor – cez týždeň sa môže zapínať iba po večeri, v sobotu po obede, v nedeľu je možné sledovať celý deň, ak v dome nie je iný program,
- športové možnosti – futbal, stolný tenis, basketbal, volejbal, nohejbal v športovej hale alebo na vonkajšom ihrisku,
- posilňovňa – vo voľnom čase je prístupná každý deň do 21:00 hod., posilňovňu môžu používať pre bezpečnosť najmenej 2 klienti,
- výlety a cyklotúry – sú organizované udalosti pod dozorom centra.

12.3. *Podmienky pre vyznanie náboženstva a viery*

Prijatie do komunity nie je podmienené vierovyznaním. Rešpektujeme náboženské presvedčenie každého jednotlivca. Rôznorodosť v rámci komunity nie je pre nás negatívom, ba naopak, prežívame ju ako bohatstvo a zdroj pre rozvoj a obohatenie celej komunity. Zariadenie venuje pozornosť aj duchovným potrebám klientov: v stredu večer máme biblickú hodinu a v nedeľu v našej kaplnke ekumenickú bohoslužbu. Žiť lásku a vieru v kontexte komunity znamená konkrétnu aktivitu: tu a teraz.

Stabilní klienti majú možnosť na individuálnu nábožnosť počas návštev svojich príbuzných.

Článok XIII.

Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti

- 13.1. Do zariadenia prichádza pravidelne všeobecný lekár – raz týždenne (podľa potreby aj viackrát). Klienti však majú možnosť slobodného výberu všeobecného lekára, zostať u svojho doterajšieho. Lekárske vyšetrenie krvi alebo iného biologického materiálu, ak je podozrenie na požitie alkoholu alebo iných návykových látok, je zabezpečený cez všeobecného lekára.
- 13.2. Raz mesačne prichádza do zariadenia psychiater. Klientom sa venuje na individuálnych rozhovoroch a vedie o nich záznamy v ich psychiatrickej dokumentácii. Ak psychický stav klienta vyžaduje intenzívnejšiu starostlivosť, dostane ju priamo v ambulancii psychiatra.
- 13.3. Odborní lekári sú kontaktovaní podľa potreby. Prevoz klienta k odbornému lekárovi riešime autom centra alebo spoluprácou rodiny klienta na dobu lekárskeho vyšetrenia. Konzultácie s lekármi vedie riaditeľ alebo sociálny pracovník. Počas resocializácie je zabezpečená možnosť starostlivosti u zubného lekára na vlastné náklady.
- 13.4. Predpísané lieky vyzdvihuje v lekárni riaditeľ, prípadne sociálny pracovník. Vydávanie týchto liekov klientom má na starosti službukonajúci sociálny pracovník. Iné lieky ako lekárom predpísané, nemôže klient konzumovať a nemôže ich ani držať u seba.

- 13.5. Na rannej komunite je možnosť hlásiť sa na lekárske vyšetrenie; v prípade choroby, nevoľnosti treba upovedomiť službukonajúceho sociálneho pracovníka. Klient je povinný so svojimi problémami, chorobami vyhľadať lekára a kvôli uzdraveniu dodržiavať jeho pokyny, vrátiť sa na kontrolu.

Článok XIV.

Zabezpečenie prípravy na povolanie a školskej dochádzky

- 14.1. Následkom závislosti je nabúraný psychický aj fyzický stav závislých ľudí – naše skúsenosti však ukázali, že tento stav sa dá zastaviť, ba dokonca obrátiť. Svojim programom im umožňujeme znížiť ich nevýhodu vo vedomostiach a zručnostiach. Pri prežívaní úspechu v učení, v tvorivej práci v chránenom prostredí sa ich osobnosť formuje v pozitívnom smere, klesajú ich poruchy v správaní, až nakoniec úplne zmiznú. Zrealizovaním komplexného rehabilitačného a resocializačného programu chceme predísť aj vytváraniu ďalších ťažkých sociálnych následkov v oblasti fyzickej výkonnosti a osobnostného (citového, vôľového a rozumového) vývinu. Chceme dosiahnuť, aby klienti vnímali svoje možnosti reálne, aby sa nepodceňovali, ale ani nepreceňovali.
- 14.2. Zabezpečením *nácviku pracovných zručností* podporujeme klientov v opätovnom začlenení sa na pracovný trh po skončení resocializačného programu. Pod vedením odborných zamestnancov a pracovných koordinátorov klienti postupne môžu získať naspäť stratené pracovné schopnosti a majú priestor na osvojenie si nových zručností. Pomocou nácviku pracovných zručností a skupinových zamestnaní plánujeme urobiť všetko, aby sa títo ľudia rozvíjali: či už v stavebných, zámočníckych, stolárskych prácach, v práci na poliach, v záhrade, v kuchyni alebo v starostlivosti o zvieratá v zaregistrovanej farme a vždy v budovaní vlastnej osobnosti. Ďalej zabezpečujeme náuku praktických právnych vedomostí. Pred dokončením resocializačného procesu poskytneme pomoc našim klientom v hľadaní práce v rámci svojich možností.
- 14.3. Sme otvorení na zriadenie chránených pracovísk v spolupráci a s podporou Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a podporujeme účasť klientov na rôznych rekvalifikačných kurzoch od tretej fázy resocializačného procesu.

- 14.4. Individuálne riešime prípady, keď niekto z klientov má záujem o začatie alebo pokračovanie v štúdiu na stredných alebo vysokých školách, čo je možné od 3. fázy resocializačného procesu.

Článok XV.

Práva a povinnosti klienta a príbuzných osôb

- 15.1. Klient môže udržiavať osobný kontakt s príbuznými formou návštev:

Obyvateľ a CDR môže navštevovať iba rodina, prípadne tí príbuzní, známi, ktorí ho podporujú, pomáhajú mu v resocializácii. Návšteva, osobný kontakt má byť podporná, v žiadnom prípade nesmie negatívne ovplyvniť klienta a priebeh resocializácie.

Návštevy sa môžu prijímať iba s vedomím vedenia centra (alebo s vedomím službu-konajúcej osoby). Návštevy sú umožnené v rámci areálu centra: priamo na izbe, v spoločenskej miestnosti, na nádvorí, pod altánkom, v parku, poprípade v kaplnke.

Na návštevy nie je vyhradený čas, ale odporúčame využiť dobu osobného voľna klientov, v sobotu a v nedeľu po obede, keď zariadenie nemá organizovaný program. Klienti pri plánovaní návštev svojich príbuzných, známych majú uprednostňovať organizované programy v centre (napr. 3. soboty, organizované 1. nedele).

- 15.2. *1. fáza:*

- Obyvatelia centra počas adaptačno-motivačnej fázy (prvé tri mesiace, alebo až do konca 1. fázy, t.j. šiesteho mesiaca) nesmú opustiť centrum bez dozoru, sprievodu. Najskôr od štvrtého mesiaca resocializácie môže klient využiť svoju vychádzku na návštevu príbuzných: to znamená mesačne 1 víkendový deň (od 8.00 do 20.00 hod. alebo v 3. sobotu od 18.00 do nedele 20.00 hod.) v sprievode a pod dozorom príbuzných, známych.
- Návšteva klienta zo strany príbuzných: od druhého mesiaca resocializácie 1x max. 2x za mesiac v poobedňajších hodinách v sobotu alebo v nedeľu v trvaní max. 1,5 hodiny.
- Klient môže udržiavať s príbuznými telefonický kontakt, miestne z kancelárie alebo zo spoločných priestoroch centra, v trvaní 15-20 minút týždenne, prijímať poštové zásielky (listy, balíky) a posilať poštové zásielky (listy) – od druhého mesiaca resocializácie.

15.3. 2. fáza:

- Zaradením do druhej fázy resocializačného pobytu má klient nárok na víkendové pobyty (mesačne 1x od 8.00 hod. v sobotu do nedele 20.00 hod.) v okruhu rodiny, známych. Za úspešné zvládnutie víkendových pobytov majú spoločnú zodpovednosť klient a jeho príbuzní poprípade jeho známi.
- Návšteva klienta zo strany príbuzných: 1x max. 2x za mesiac v poobedňajších hodinách v sobotu alebo v nedeľu v trvaní 1,5 - 2 hodiny.
- Klient môže udržiavať s príbuznými telefonický kontakt, miestne z kancelárie alebo zo spoločných priestorov centra, v trvaní 15-20 minút týždenne, prijímať poštové zásielky (listy, balíky) a posielat' poštové zásielky (listy).

15.4. 3. fáza:

- V tretej fáze má klient nárok na dlhšie pobyty v rodinnom kruhu (4 dni v mesiaci – buď 2x od 8.00 hod. v piatok do soboty 20.00 hod. alebo v 3. sobotu od 18.00 do pondelka 20.00 hod.) aby navzájom budovali rodinné vzťahy, plánovali spoločný program a podľa potreby venovali čas na riešenie úradných záležitostí.
- Návšteva klienta zo strany príbuzných: 1x max. 2x za mesiac v poobedňajších hodinách v sobotu alebo v nedeľu v trvaní 1,5 - 2 hodiny.
- Klient môže udržiavať s príbuznými telefonický kontakt, miestne z kancelárie alebo zo spoločných priestorov centra, v trvaní 15-20 minút týždenne, prijímať poštové zásielky (listy, balíky) a posielat' poštové zásielky (listy).
- V odôvodnených prípadoch pod dozorom v kancelárii alebo v služobnej miestnosti má klient prístup k internetu.

15.5. Od 9. mesiaca má klient nárok v odôvodnených prípadoch na jednu ďalšiu vychádzku, ktorá môže zahŕňať aj všedný deň.

15.6. V prípade, ak sa klient na základe svojho práva slobodnej voľby lekára rozhodne ostať v evidencii u svojho doterajšieho všeobecného lekára, alebo je potrebné jeho vyšetrenie odborným lekárom, klient môže opustiť centrum na čas lekárskeho vyšetrenia – v 1. fáze (alebo v izolačnej dobe) iba sprievodom rodinných príslušníkov alebo zamestnanca centra.

15.7. V prípade klienta, ktorého trvalé bydlisko je vo vzdialenosti nad 100 km, dĺžku vychádzky riešime individuálne.

- 15.8. V centre sa zaručuje listové tajomstvo a tajomstvo slovných informácií. Centrum popritom povoľuje pre klienta udržiavanie kontaktu len s tými rodinnými príslušníkmi, poprípade inými osobami, ktoré klienta v jeho resocializácii a v napredovaní podporujú.
- 15.9. Klient môže mať vlastný mobilný telefón: ale nie u seba. Tie sú uschovávané v kancelárii centra a v dohodnutom čase - od druhého mesiaca resocializácie - si ho klient môže vyzdvihnúť a používať ho na udržiavanie vzťahu s rodinou, poprípade s osobami, ktorí ho podporujú v resocializácii, alebo na vybavovanie dôležitých úradných, zdravotných záležitostí.
- 15.10. Prinesené osobné veci nemôžu narúšať cieľ zariadenia ani spolubývajúcich. Za úschovu a za poriadok svojich osobných vecí sú zodpovední sami klienti. Za cennosti, ktoré sú u obyvateľov, centrum nenesie žiadnu zodpovednosť. Tieto môže držať každý u seba iba na vlastnú zodpovednosť. Veci, ktoré si priniesol klient, ostávajú jeho majetkom, tie, ktoré mu boli pridelené, sú majetkom organizácie.
- 15.11. Na izbách sa môže zdržiavať len ten, kto tam býva. Nesmie si nič zobrať z vecí ostatných, nesmie sa dotýkať osobných vecí druhých. Po večierke je každý povinný zdržiavať sa na vlastnej izbe od 22:00 do 06:00 hodiny.
- 15.12. Každý klient je zodpovedný za seba, za ostatných, za dodržiavanie domáceho poriadku.

Článok XVI.

Pravidlá resocializačného programu

- 16.1. Klient je povinný riadiť sa resocializačným programom centra:
- dodržiavať denný rozvrh
 - zúčastniť sa na skupinách s resocializačným účinkom
 - zúčastniť sa pracovnej výchovy podľa zdravotného stavu
 - zdržiavať sa každej formy agresie
 - zdržiavať sa používania psychotropných látok a ich poskytovania ostatným
 - zdržiavať sa nelátkových závislostí a ich sprístupnenia ostatným

- rešpektovať duchovnosť centra
- rešpektovať autoritu a odporúčania odborných pracovníkov
- rešpektovať súkromie ostatných klientov
- rešpektovať časové a priestorové obmedzenie, ktoré sú v záujme jeho resocializácie
- rešpektovať zákaz alebo obmedzený prístup k elektronickým zariadeniam pôsobiacim závislosť
- používať len vyhradené miesto na fajčenie
- podrobiť sa dychovej skúške na alkohol alebo skríningu na drogy
- dodržiavať osobnú hygienu
- starať sa o čistotu izby a spoločných priestorov podľa jeho zodpovednosti
- dodržiavať bezpečnostné a protipožiarne predpisy
- používať majetok centra podľa predpisov a ich účelnosti

16.2. *Opatrenia na predchádzanie porušovania resocializačného programu:*

- opis resocializačného programu je k dispozícii na každej izbe,
- opis resocializačného programu je vyvesený v spoločenskej miestnosti na nástenke,
- na komunitách s týždennou pravidelnosťou hodnotíme ich dodržiavanie.

Vychádzame z faktu, že naši klienti a ich rodinní príslušníci sú plnoletými fyzickými osobami. Naši klienti k nám prichádzajú dobrovoľne. Pri starostlivosti o nich sa zameriavame predovšetkým na to, aby za svoje činy a slová prijali vlastnú zodpovednosť. Komunita drží zrkadlo klientovi, ktorý nedodržel niektoré pravidlo resocializačného procesu.

Klientovi dávame možnosť, aby žiadal o osobný rozhovor s niektorým odborníkom a hovoril o svojich problémoch. Zodpovední členovia komunity sa snažia pomáhať, aby klient, ktorý nedodržel niektoré pravidlá resocializačného programu, sa stal schopným na zmenu a dokázal napredovať.

16.3. *Pri porušení pravidiel resocializačného programu centra sa postupuje nasledovne:*

1. Odborný zamestnanec centra konfrontuje klienta v osobnom rozhovore, preberie s ním jeho čin.
2. Klient skladá počet o svojom čine pred komunitou, berie zaň zodpovednosť.
3. Klient prijíma následky svojho správania: koriguje ho; v prípade recidívy sa začína preňho odznova trojmesačná izolačná doba.

Článok XVII.

Výchovné prostriedky za nedodržanie resocializačného programu

- 17.1. Výchovný prostriedok používame v prípade, keď niektorý z klientov mal recidívu, alebo porušil pravidlá centra ďalším hrubým spôsobom, ktorého následkom môže byť vylúčený z resocializačného programu.
- 17.2. Po prejednaní recidívy alebo hrubého porušenia programu aj pred komunitou – a keď je klient ochotný nápravy –, ponúkne mu možnosť prijať vo vlastnom záujme trojmesačnú izolačnú dobu (tento výchovný prostriedok aplikujeme v I., v II. aj v III. fáze resocializácie). Po uplynutí izolačnej doby resocializačný proces prehodnotíme s klientom, ďalej s orgánom SPODaSK príslušného Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, poprípade aj s jeho rodinnými príslušníkmi.
- 17.3. Evidencia o vykonaných výchovných opatreniach je zaznamenané vo vyhodnotení dňa, znova aplikovaná izolačná doba a prehodnotenie resocializačného procesu sú zaznamenané v individuálnom rozvojovom pláne klienta. O prípade recidívy a postupu určenia výchovného prostriedku informujeme orgán SPODaSK telefonicky, e-mailom alebo počas osobnej návštevy, ďalej rodinu klienta telefonicky alebo osobne.
- 17.4. Dôvody na vylúčenie z resocializačného programu:
- po recidíve, keď klient nie je schopný nápravy,
 - keď klient nespolupracuje,
 - keď je klient agresívny,
 - keď klient fajčí v obytných priestoroch.

Článok XVIII.

Ochrana záujmov a právna ochrana

- 18.1. Možnosť prehodnotenia výchovného prostriedku je prostredníctvom fóra pre ochranu záujmov alebo správnej rady organizácie.
- 18.2. *Predkladanie sťažností a ich riešenie:*
Každý klient má právo na sťažnosť počas svojho pobytu v centre. Na tento krok má v prvom rade možnosť verejne, počas spoločných sedení, alebo individuálne u riaditeľa.

Správna rada neziskovej organizácie Nádej – Reménység vytvorila Fórum na ochranu záujmov, aby chránilo klientov a pracovníkov centra. Nakoľko to tak cítia, môžu sa obrátiť na Fórum na ochranu záujmov.

18.3. Práca Fóra na ochranu záujmov:

- jeho členovia sú zástupcami klientov, ich príbuzných,
- zastupujú pracovníkov centra
- a Správnu radu neziskovej organizácie.

18.4. Členovia Fóra sú vo funkcii na základe zvolenia až do ich odvolania, v počte 4 osôb. Predstavitelia klientov sa volia na spoločnom sedení, predstaviteľ za rodičov na tretej sobote. Menný zoznam zvolených členov je k nahliadnutiu na nástenke centra.

18.5. Fórum na ochranu záujmov rozhoduje o predložených sťažnostiach v rámci centra a do 30 dní upovedomí predkladajúceho o výsledku vyšetrenia sťažnosti. Sťažnosť je potrebné predložiť pred Fórum na ochranu záujmov v písomnej podobe!

18.6. Predkladajúci sa môže obrátiť na správnu radu neziskovej organizácie Nádej – Reménység, ak Fórum na ochranu záujmov:

- neprešetrilo sťažnosť v danej časovej lehote,
- prípadne s rozhodnutím nesúhlasí.

Článok XIX.

Postup v rizikových situáciách

19.1. *Pravidlá určujúce predčasné ukončenie právneho vzťahu so zariadením:*

Ak niekto – využijúc svoju slobodnú vôľu – chce opustiť centrum predčasne, prerušením programu, je povinný odovzdať podľa inventárneho zoznamu izby všetok zariadenie, posteľné prádlo a ostatné veci centra – a písomne potvrdiť u službu-konajúceho pracovníka. O prípadných nedostatkoch treba spraviť inventarizáciu. Bez tohto odovzdania a prevzatia nemôže opustiť centrum. Osoba, ktorá je na odchode z centra, je povinná zobrať so sebou všetky svoje osobné veci. V prípade prekážok je povinná sa pre nich hlásiť do doby dohodnutej s riaditeľom. Po tejto lehote centrum ďalej neberie za tu nechané veci žiadnu zodpovednosť.

Tento predpis sa vzťahuje aj na tých klientov, ktorí odchádzajú z centra po dokončení resocializačného programu. Chceme zdôrazniť to, že ani okamžitý odchod z centra nie je dôvodom na oslobodenie od týchto povinností.

19.1a *Postup pri nedovolenom opustení centra*

Keď klient opustí centrum *bez vedomia alebo akceptácie zo strany vedenia centra*, službukonajúci zamestnanec to bez zbytočného odkladu hlási vedeniu centra. Kontaktujeme klientovu rodinu a medzitým poverený zamestnanec so zodpovedným klientom (aspoň dvaja) sa vydajú na hľadanie klienta. Keď sa klienta nepodarí nájsť, oznámime to sociálnemu kurátorovi a podľa závažnosti situácie bezodkladne aj polícii (158). Keď sa klient nájde, v programe môže pokračovať, ak sa pred celou komunitou ospravedlní a celá komunita s vedením centra to schváli.

Dôležité je poznamenať, že nedovolené opustenie centra znamená v každom prípade opustenie na vlastnú zodpovednosť klienta, aj bez podpísania výstupného dokumentu o ukončení resocializačného programu.

19.2. *Prípady úrazov a nehôd:*

Každý je povinný podľa svojich možností poskytnúť ranenému pomoc. V prípade menších poranení poskytne prvú pomoc službukonajúci pracovník alebo vedenie centra. Lekárničky s potrebným vybavením sú umiestnené v izbe riaditeľa – lekára, v služobnej miestnosti a v kuchyni. Ak sa stane vážnejšie poranenie, okamžite sa treba obrátiť na službukonajúceho pracovníka, ktorý je povinný okamžite zavolať odbornú pomoc (112 alebo 155). Telefónne číslo prvej pomoci sa nachádza aj na nástenke.

19.2a *Techniky deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania*

Vedenie aj zamestnanci centra sa plynulo usilujú o vytvorenie a udržanie priaznivého ovzdušia v centre ako aj o predchádzanie či riešenie eskalujúcich sa konfliktov. Na deeskaláciu konfliktných situácií zamestnanci centra majú k dispozícii škálu techník, ktoré môžu používať na zmiernenie negatívnych pocitov podľa závažnosti situácie.

a) V prípade konfliktnej situácie zamestnanec centra aplikuje nasledovné prvky neverbálnej a verbálnej komunikácie:

- aktívne počúva klienta s viditeľnou empatiou, čím mu dáva priestor na uvoľnenie napätia a medzitým pozoruje dôvod jeho správania,

- pokojným pohľadom, pokojnými rysmi tváre a gestami rúk a tela naznačuje klientovi, aby sa upokojil a komunikoval asertívne,
 - pomalou rečou, pokojným tónom hlasu, ale sebaisto rozpráva s klientom a vedie ho k rozvážnemu riešeniu, prípadne ho vykoľají zo zlých myšlienok pomáhajúcimi otázkami.
- b) Keď klient napriek tomu stupňuje napätie a uráža druhého klienta či zamestnanca:
- až vtedy vyzve zamestnanec centra klienta rozhodne, aby sa upokojil a komunikoval asertívne.

19.2b *Prípady vážnych nezhôd medzi klientmi*

Keď sa stane vážna nehoda medzi klientmi,

- a) *ktorá je na ústnej úrovni* (napr. pokrik, nadávanie, ponižujúca reč), službukonajúci pracovník s pomocou zodpovedných klientov sa pokúsi o zmierenie dotknutých klientov, s ktorými sa preberie prípad v osobnom rozhovore a následne aj pred celou komunitou.

Dotknutý klient môže pokračovať v programe, ak sa ospravedlní spoluklientovi aj celej komunite a vedeniu centra. V opakovanom prípade platia následky bodu 19.2b písm. b).

- b) *pri ktorej dôjde k násilnosti, ale nedosahuje hranicu priestupku* (napr. sotenie, zadržanie, kohútenie, vstup do osobnej zóny druhého), zamestnanec centra pomocou zodpovedných klientov vyzve agresívneho klienta, resp. klientov, aby sa upokojili, prípadne drží agresívneho klienta v odstupe vystrčením ramena, alebo vstúpi medzi hádajúcich, a pokúsi sa ich upokojiť. V prípade potreby zavolá pomoc a pripraví sa na nutnú obranu. Keď sa dotknutých klientov podarí zmieriť, zamestnanci centra v spolupráci zodpovedných klientov ich umiestnia do bezpečia.

Tento prípad sa považuje za hrubé porušenie resocializačného programu, ktorého následkom môže byť okamžité vylúčenie z programu. Dotknutý klient môže dostať jednu šancu pokračovať v programe, ak sa pred celou komunitou ospravedlní a komunita s vedením centra to schváli.

- c) *ktorá vyčerpáva skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu* (napr. ublíženie na zdraví, nebezpečné vyhrážanie), zamestnanec centra v spolupráci zodpovedných klientov vyzve agresívneho klienta, resp. klientov aby sa upokojili, prípadne svojim

ramenom sa pokúsi blokovat' úder klienta a môže sa brániť v rámci nutnej obrany a zachovaním proporcionality. Pomocou ostatných upokojujú dotknutých klientov, umiestnia ich do bezpečia a podľa potreby poverený zamestnanec poskytne prvú pomoc a zavolá odbornú pomoc.

V tomto prípade sa dotknutý klient okamžite vylúči z programu a podľa závažnosti centrum je oprávnené podať aj oznámenie na políciu.

V prípade a) a b), keď klient pokračuje v programe, u spolubývajúcich sa odporúča presťahovanie jedného klienta na druhú izbu a zadelenie na iné miesto počas návstupu pracovných zručností na potrebnú dobu.

Keď v extrémnom prípade by sa niektorý klient pokúsil o samovraždu, okamžite treba zavolať odbornú pomoc (112 alebo 155) a medzitým poverený zamestnanec poskytne zranenému prvú pomoc. Pokus o samovraždu sa považuje za hrubé porušenie programu, ktorého následkom je vylúčenie z programu. Súbežne centrum rieši pre klienta inú odbornú pomoc.

19.2c *Vážne nezhody medzi klientom a zamestnancom*

Hocijaká forma agresie - ústna aj fyzická - zo strany klienta voči zamestnancom sa považuje za hrubé porušenie resocializačného programu, ktorého následkom je okamžité vylúčenie z programu. Jediný prípad, kedy klient môže pokračovať v programe, je ústna nezhoda, ak sa pred komunitou ospravedlní zamestnancovi a celá komunita s vedením centra to schváli.

19.3. *Iné nepredvídané udalosti (požiar, vytopenie, atď.)*

Povinnosti všetkých službukonajúcich zamestnancov:

- privolať pomoc (hasičov - 150, lekára, atď.),
- vyprázdniť budovu,
- obyvateľov premiestniť do bezpečia.

V prípade prítomnosti vedúceho centra je jeho zodpovednosťou koordinovať; ak nie je prítomný, zamestnanci určia spomedzi seba zodpovedné osoby, ktoré usporiadajú činnosti.

19.4. Pravidlá pre prípad odcudzenia alebo poškodenia majetku zariadenia

Každý klient nesie morálne a hmotné následky za prípadné nezodpovedné zaobchádzanie so zariadením centra a majetkom druhého klienta. V prípade poškodenia alebo odcudzenia rozhoduje o škode a o hmotnej zodpovednosti riaditeľ strediska. Toto môže byť maximálne do 100% trhovej hodnoty poškodeného alebo odcudzeného predmetu centra, druhého klienta.

Na ovládanie spoločných zariadení (televízor, elektronické spotrebiče, spoločenské hry, malotraktor, kosačky a pod.) sa vzťahuje osobitný predpis; tieto môžu ovládať len osoby na to určené.

Článok XX.

Následná odborná pomoc

Aby výsledky resocializácie boli hlboko zakorenené, centrum ponúka túto následnú odbornú pomoc po ukončení resocializačného programu:

- špeciálne sociálne poradenstvo (podrobný opis vid'. vyššie),
- priestor na stretávanie svojpomocnej skupiny bývalých klientov,
- odborné prednášky na posedeniach svojpomocnej skupiny podľa záujmu,
- možnosť nástupu do domova na polceste pre tých, ktorí po zvládnutí programu nemajú zabezpečené bývanie a sú v nepriaznivej sociálnej situácii.

Veľké Kosihy, dňa 23. 2. 2024